

Komentář

1. Volby do zastupitelstev obcí v říjnu 2018

S cílem připomenout výchozí základnu pro další přehledy uvádíme nejprve obecné údaje z posledních řádných voleb. Ve volbách do zastupitelstev obcí konaných 5. a 6. října 2018 bylo zvoleno 6 377 zastupitelstev, volby neproběhly v 17 obcích. Důvodem bylo nepodání kandidátní listiny nebo nedostatečný počet kandidátů na podaných a zaregistrovaných kandidátních listinách.

Z volebních stran (politické strany a hnutí, koalice, sdružení politické strany a nezávislých kandidátů, sdružení nezávislých kandidátů, samostatně kandidující nezávislí kandidáti) navrhla do voleb do zastupitelstev obcí nejvíce kandidátů místní sdružení nezávislých kandidátů (více než 82 tisíc kandidátů) následovaná politickými stranami s více než 76 tisíci kandidátů. Nejméně kandidátů navrhly do voleb koalice politických stran a hnutí (cca 3,5 tisíce). Nejvíce mandátů (více než 34 tisíc) získali kandidáti z kandidátních listin sdružení nezávislých kandidátů, politické strany získaly zhruba 13 tisíc mandátů. Nejméně mandátů získali kandidáti na kandidátních listinách koalic politických stran a hnutí (zhruba 300).

U zastupitelstev městských částí a obvodů nominovaly politické strany více než 12 tisíc kandidátů z celkového počtu 20 531. A tomu odpovídá také zisk mandátů – politické strany získaly více než 50 % ze všech mandátů rozdělovaných v zastupitelstvech městských částí a obvodů. Nejméně kandidátů bylo navrženo na kandidátní listině samostatně kandidujících nezávislých kandidátů (16) a mandát získalo pět z nich.

Souhrnné výsledky voleb a zisk mandátů jednotlivých volebních uskupení a politických stran, které získaly alespoň 2 % mandátů je uveden v tabulce 1.

2. Soudní rozhodnutí, opakované hlasování, dodatečné a opakované volby

V tomto volebním období byly soudním rozhodnutím upraveny výsledky hlasování v 11 obcích, v 10 případech se jednalo o úpravy řádných voleb, jednou byly soudním rozhodnutím upraveny výsledky nových voleb. Opakované hlasování se uskutečnilo ve dvou obcích, v obou případech na základě soudního přezkumu řádných voleb z roku 2018. Opakované volby se v období čtyř let konaly pouze jednou (ačkoliv vyhlášeny byly třikrát), dodatečné volby byly vyhlášeny v 18 obcích.

V tabulce 2 je uveden přehled konání a souhrnné výsledky dodatečných a opakovaných voleb, opakovaného hlasování a změn v důsledku rozhodnutí soudu.

2.1. Soudní rozhodnutí

Soud má možnost nařídit v oprávněných případech přepočítání výsledků hlasování a v případě zjištěných závad rozhodnout o neplatnosti volby kandidáta a opravě výsledků.

Z rozhodnutí městského soudu v Praze a krajských soudů v Praze, Ostravě, Českých Budějovicích, Hradci Králové a Brně, převážně o neplatnosti volby kandidáta, došlo 30. listopadu 2018 k promítnutí 10 oprav do datových fondů s výsledky řádných voleb do zastupitelstev obcí.

Jednalo se o obce Praha 4, Praha 8, Klokočná (okres Praha-východ), Hostivice (okres Praha-západ), Trnová (okres Praha-západ), Dobeš (okres Písek), Rašín (okres Jičín), Brno-střed (okres Brno-město), Brno-Kohoutovice (okres Brno-město) a Šenov (okres Ostrava-město).

Ke změnám výsledků, které měly vliv na rozložení mandátů, došlo v městské části Praha 4 (mandát místo SPOLEČNĚ PRO PRAHU 4 získalo ANO 2011) a v obcích Klokočná (mandát místo SNK Klokočná získali Nezávislí pro lepší Klokočnou), Hostivice (mandát místo ZDRAVÉ HOSTIVICE získali Středočeši2012.cz), Trnová (mandát místo TRNOVÁ SPOLEČNĚ obdržela VOLBA PRO TRNOVOU), Dobeš (mandát Sdružení ODS, NK pro obec Dobeš získalo SNK obce Dobeš) a Šenov (mandát místo ČSSD získala ODS). V městské části Praha 8 došlo sice ke zneplatnění kandidáta, ale bez vlivu na rozdělení mandátů, změnilo se pouze pořadí náhradníků. Na základě usnesení krajského soudu v Hradci Králové došlo ke změně rozložení mandátů v obci Rašín. Pro absenci údajů za jednotlivé kandidáty v usnesení Krajského soudu v Brně nelze uvést přesné změny v počtech hlasů v soudním přezkumu v městských částech Brno-Kohoutovice a Brno-střed.

Kromě těchto soudních rozhodnutí byla do datových fondů s výsledky hlasování promítnuta oprava výsledků nových voleb ze 14. září 2019 v obci Bernardov (okres Kutná Hora). Zde došlo na základě rozhodnutí Krajského soudu v Praze ke zneplatnění jednoho z kandidátů, a tím ke změně mandátů mezi samostatně kandidujícími nezávislými kandidáty.

Celkové výsledky soudních přezkumů v porovnání s výsledky z řádných voleb jsou uvedeny v tabulce 3.

2.2. Opakované hlasování

Opakované hlasování, které na rozdíl od opakovaných voleb probíhá na totožných kandidátních listinách jako předchozí volby, vyhlásil, na základě rozhodnutí příslušného soudu, ministr vnitra Sdělením MV č. 267/2018 Sb. na 26. ledna 2019 v obcích Bořetín (okres Pelhřimov) a v okrsku č. 1 v obci Chlístovice (okres Kutná Hora).

Výsledky opakovaného hlasování jsou uvedeny v tabulce 4; v tabulce 5 a grafu 3 jsou pak uvedena data týkající se rozdělení kandidátů a zastupitelů podle pohlaví a věku, graf 2 znázorňuje kandidáty a získané mandáty podle strany, která kandidáty navrhla. Počet kandidátů, získaných mandátů a hlasů dle stran, která kandidáty navrhla je znázorněn v přílohových tabulkách 1 a 2.

2.3. Dodatečné volby

Na 26. ledna 2019 byly Sdělením MV č. 243/2018 Sb. vyhlášeny dodatečné volby v 17 obcích, ve kterých neproběhly volby v řádném termínu. V 11 obcích se volby mimo řádný termín konaly vůbec poprvé. Někjaký druh mimořádných voleb se konal celkem v šesti obcích, z toho v některých opakovaně (např. v obci Kluky vydrželo zastupitelstvo zvolené v dodatečných volbách necelé dva roky, když se v září 2020 v obci konaly nové volby) a dodatečné volby se již někdy konaly ve třech obcích. Na základě Sdělení MV č. 361/2021 Sb. byly vyhlášeny dodatečné volby také v obci Petrovice I.

Ve všech dodatečných volbách se ucházelo o mandát v obecním zastupitelstvu celkem 256 kandidátů ze třech typů volebních stran, a to sdružení nezávislých kandidátů (204 kandidátů), samostatní kandidující nezávislí kandidáti (38 kandidátů) a politické strany (ODS 5 kandidátů, STAN 9 kandidátů). Sdružení nezávislých kandidátů získala 78,68 % ze všech získaných hlasů a 84,56 % z celkového počtu obsazovaných mandátů. Kromě jednoho kandidáta, který byl členem SPD, byli všichni kandidáti bez politické příslušnosti.

Z celkového počtu kandidátů bylo téměř 36 % žen. Podíl zvolených žen na celkovém počtu členů zastupitelstva byl o něco vyšší – ženy tvořily 37,5 % zvolených zastupitelů. Největší počet kandidátů (44) byl ve věku 40 až 44 let, největší podíl žen (50 %) byl zaznamenán ve věkové skupině 20 až 24 let. Podíl kandidátů mladších 25ti let činil pouze 3,91 %, do zastupitelstva se dostalo pět kandidátů této věkové skupiny, z toho jedna žena. Nejstarším kandidátem byl 79letý důchodce v obci Němčice (okres Strakonice), nejmladší byli dva 21letí kandidáti, jeden v obci Ždírec (okres Havlíčkův Brod) a druhý v obci Dlouhá Lhota (okres Blansko). Nejstarší zvoleným zastupitelem byl 66letý důchodce, nejmladším zastupitelem byli zvoleni dva jednadvacetiletí kandidáti.

Výsledky dodatečných voleb jsou uvedeny v tabulce 6, v tabulce 7 a grafu 5 jsou pak uvedena data týkající se rozdělení kandidátů a zastupitelů podle pohlaví a věku, graf 4 znázorňuje kandidáty a získané mandáty podle strany, která kandidáty navrhla. Počet kandidátů, získaných mandátů a hlasů dle stran, která kandidáty navrhla je znázorněn v přílohových tabulkách 3 a 4.

2.4. Opakované volby

Opakované volby proběhly v obci Strakonice. Volby v této obci byly vyhlášeny celkem třikrát (na 30. března 2019, 14. září 2019 a 14. prosince 2019), avšak dvakrát bylo konání voleb odloženo usnesením Ústavního soudu. Ke konání opakovaných voleb došlo na základě soudního přezkumu voleb konaných v řádném termínu na podzim 2018.

V opakovaných volbách se o mandát v obecním zastupitelstvu ucházelo celkem 189 kandidátů ze 2 typů volebních stran, a to politických stran (168 kandidátů) a koalice politických stran (21 kandidátů). Politické strany získaly více než 85 % ze všech získaných hlasů a 18 z 21 obsazovaných mandátů (volební strana Strakonická veřejnost získala 17 mandátů, Jihočeši 2012 1 mandát). Více než 70 % kandidátů bylo bez politické příslušnosti.

Z celkového počtu kandidátů bylo téměř 26 % žen. Podíl zvolených žen na celkovém počtu členů zastupitelstva byl nižší – ženy tvořily 9,52 % zvolených zastupitelů. Největší počet kandidátů byl ve věku 65 a více let, největší podíl žen byl zaznamenán ve věkové skupině 55 až 59 let. Podíl kandidátů mladších 25ti let činil pouze 2,12 %, do zastupitelstva se nedostal žádný takový kandidát. Nejstarším kandidátem byl 86letý fotograf, nejmladší byli tři 20letí kandidáti. Nejstarší zvoleným zastupitelem byla 72letá předsedkyně komise pro seniory, nejmladším zastupitelem byl zvolen pětadvacetiletý OSVČ.

Výsledky opakovaných voleb jsou uvedeny v tabulce 8, v tabulce 9 a grafu 7 jsou pak uvedena data týkající se rozdělení kandidátů a zastupitelů podle pohlaví a věku, graf 6 znázorňuje kandidáty a získané mandáty podle strany, která kandidáty navrhla. Počet kandidátů, získaných mandátů a hlasů dle stran, která kandidáty navrhla je znázorněn v přílohových tabulkách 5 a 6.

3. Nové volby

V období mezi řádnými volbami do obecních zastupitelstev 2018 a 2022 se konaly nové volby v každém roce. Většinou se jednalo o nové volby z důvodu rozpadu zastupitelstva nebo snížení počtu členů zastupitelstva pod zákonem stanovenou hranici (dále jen rozpad zastupitelstva). V některých obcích proběhly ve sledovaném období nové volby vícekrát. Rekordmanem byla obec Kněžičky (okres Nymburk), kde se mezi řádnými volbami volilo zastupitelstvo 3x (březen 2019, září 2019, březen 2020).

Následující informace a přehledy jsou uvedeny za všechny uskutečněné nové volby ve sledovaném období, tj. i opakovaně za obce, kde se volilo vícekrát. Celkem proběhly nové volby ve 115 obcích v 53 různých okresech.

Přehled o počtech obcí, ve kterých proběhly nové volby v letech 2018 – 2022 je uveden v tabulce 10.

K rozpadu zastupitelstva a tím k nutnosti vyhlásit nové volby docházelo nejčastěji v menších obcích, které měly do 300 obyvatel (63,47 %). Tato skutečnost úzce souvisí s počtem členů zastupitelstva. Malé obce mají obvykle jen 5 až 7 členná zastupitelstva a minimum náhradníků, takže k jejich rozpadu stačí odstoupení jednoho či dvou zastupitelů. Ve sledovaném období byla však poměrně silně zastoupena i skupina obcí mezi 300 a 499 obyvateli, která představovala 28 obcí, tj. 24,35 % ze všech obcí, kde se konaly nové volby. Nové volby se v letech 2018 až 2022 nejčastěji konaly v obcích se sedmi zastupiteli (80), následně pak s pěti zastupiteli (34) a devíti zastupiteli (1).

Tato data jsou znázorněna v tabulce 11 a grafu 8.

Nové volby v tomto období proběhly ve všech krajích. Nejvíce obcí volilo nové zastupitelstvo ve Středočeském (34 obcí) a Ústeckém kraji (16 obcí), nejméně v Praze (1 obec). Z okresů byl zdaleka nejpočetněji zastoupen okres Kutná Hora, kde se volilo hned sedmkrát (dvakrát v obci Bernardov, po jednom termínu pak v obcích Kobylnice, Petrovice I, Schořov, Adamov a Onomyšl). Pouze jednou se volilo ve 22 okresech, dvakrát v 16 okresech, třikrát v 5 okresech, čtyřikrát v 6 okresech a pětikrát ve 3 okresech. Celkem bylo v České republice v nových volbách zvoleno 739 členů zastupitelstev. Z téměř 30 tisíc potenciálních voličů se voleb zúčastnilo 62,47 %. Nejvyšší volební účast byla zaznamenána v okrese Klatovy (89,89 %), nejnižší v Praze (29,46 %).

Souhrnné výsledky hlasování v nových volbách jsou znázorněny v tabulce 12.

V nových volbách kandidovalo ve sledovaném období celkem 20 volebních stran, z toho bylo 13 politických stran a hnutí, pět sdružení politické strany nebo hnutí a nezávislých kandidátů a dále místní sdružení nezávislých kandidátů a samostatní nezávislí kandidáti. Nejčastěji se vyskytující volební stranou bylo místní sdružení nezávislých kandidátů, které podalo 218 kandidátních listin v 99 obcích. Za tuto volební stranu kandidovalo ve všech obcích, ve kterých proběhly nové volby, 1 640 kandidátů, kteří získali 83,26 % všech hlasů a 84,44 % mandátů. Z politických stran a hnutí podalo shodně pět kandidátních listin hnutí STAN a KSČM. Další v pořadí (3 podané kandidátní listiny) byla ČSSD a hnutí ANO. Ostatní politické strany podaly v nových volbách dvě a méně kandidátních listin.

Z hlediska politické příslušnosti kandidátů bylo 97 % kandidátů bez politické příslušnosti, kandidáti s politickou příslušností k nějaké politické straně nedosáhli ani 1 %. Kandidáti bez politické příslušnosti získali 96,67 % hlasů a 96,08 % mandátů. Druhý nejvyšší podíl kandidátů (0,55 %) měla KSČM, která získala 4 mandáty, tj. 0,54 % ze všech mandátů.

Z hlediska věku byli v nových volbách do zastupitelstev obcí nejsilněji zastoupeni kandidáti věkové skupiny od 40 do 44 let, kterých bylo 351, osob mladších 25ti let kandidovalo jen 80, což představovalo necelá 4 % všech kandidátů. Nejvíce mandátů obdrželi kandidáti z věkové skupiny 40 až 44 let a to 18,67 %. Úspěšných kandidátů, kteří ještě nedosáhli 25ti let bylo 7, tj. 0,95 % všech zvolených zastupitelů. Průměrný věk kandidátů mužů byl 46,3 let a ženy byly v průměru mladší a jejich věkový průměr byl 45,5 roku. Věkový průměr zvolených zastupitelů se oproti předchozímu volebnímu období zvýšil na 47,5 (ze 45,5 roku) a u žen se z průměrného věku 45,5 roku snížil na 45,1 roku.

Z celkového počtu kandidátů činily ženy 37,13 %. Podíl žen, které získaly mandát, byl zhruba o tři procentní body nižší. Nejvíce žen (134) kandidovalo ve věku 40 až 44 let a to 18 % všech kandidujících žen. Nejvíce mandátů (50) získaly ženy téže věkové skupiny, ale nejvyšší procentuální zastoupení měly zvolené ženy ve skupině 25 až 29 let, a to 48,15 %.

Souhrnné výsledky volebních stran v nových volbách dle počtu získaných mandátů jsou uvedeny v tabulce 13, v tabulce 14 jsou pak znázorněny souhrnné výsledky podle politické příslušnosti kandidátů, graf 9 znázorňuje kandidáty a získané mandáty podle strany, která kandidáty navrhla. V tabulce 15 a grafu 10 jsou pak uvedena data týkající se rozdělení kandidátů a zastupitelů podle pohlaví a věku,

Počet kandidátů, získaných mandátů a hlasů dle strany, která kandidáty navrhla je, pro každý rok, ve kterém se konaly nové volby, znázorněn v přílohových tabulkách (rok 2019 – příloha č. 7 a 8; rok 2020 – příloha č. 9 a 10; rok 2021 – příloha č. 11 a 12; rok 2022 – příloha č. 13 a 14).